

Szabó Előd

Térítői küldetés¹

(egyházi beszéd vallásszabadság ünnepére)

„MenjeteK el tehát, tegyeteK tanítványaá minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében...” (Mt 28,19)

Lelkiismeret-furdalás nélkül merem átfogalmazni a jézusi búcsúszavakat a következő módon: MenjeteK el tehát, tegyeteK unitáriussá minden népet!

Jöjjetek, kövesseteK engem abban a szellemi utazásban, melynek végéhez érve ez az első hallásra meglepő változtatás elnyeri létjogosultságát!

A mai ünnepen erdélyi magyar unitáriusként büszkén emlékezheteünk, kell emlékezzeteünk a múltra. 450 évvel ezelőtt itt Erdélyben, a tordai országgyűlésen az erdélyi rendek jelenlétében János Zsigmond fejedelem kihirdette a vallásszabadság törvényét, amelynek értelmében minden közösség szabadon dönthetett felekezeti, hitbéli kérdéseKben, „mert a hit Isten ajándéKa”.

A személyes életeteünk is tele van kisebb vagy nagyobb választásokkal. Sokszor fel kell tegyeteK magunteknak a kérdést, hogy merre akarunteK indulni: jobbra vagy balra, fel vagy le, keletre vagy nyugatra? Ma is nagyon sok ember, nagyon sok fiatal felteszi a súlyos kérdést: menni vagy maradni?

Ilyen nagy, egy ország sorsát befolyásoló döntés előtt állt a fejedelem és a körülötte álló bizalmasok 1568-ban. A fejedelem lelkét már meghódította a Dávid Ferenc által hirdetett, a Biblia igazságaira fölépített vallás, melynek tételeit a vitákban senki nem tudta cáfolni. A választás mégsem volt egyszerű. A fejedelem számára a meggyőződés, a megszilárdult hit mellett eszközként, lehetőségként ott volt a hatalom is. A hatalom, melyre sokszor támaszkodtak előtte és utána is uralkodók, a hatalmasok, sok más ügy mellett a vallás dolgának rendezésében is. De a fejedelem bizonyára tanácsadóinak bölcsességére odafigyelve érzékeny, ér-

¹ A Magyar Unitárius Egyház 2018. évi beszédpályázatának megosztott első helyezett beszéde.

telmes lelkével meg kellett azt is fontolja, hogy lehet-e erőszakkal és hatalommal terjeszteni a szeretetet, a szelídséget és a testvériséget hirdető Jézus vallását.

Akkor hitbéli elődeink a békét, a testvériséget, a megegyezést választották; ezzel meghatározták egyházunk, vallásunk egyik alapvető jellemvonását: mi nem térítünk semmiféle erőszakkal, hanem egyedül életünk példája, szavaink igazsága, cselekedeteink jósága által!

A térítés, a keresztény tanítások terjesztése évszázadokon keresztül a ma felolvasott jézusi szavak alapján történt. Legalábbis látszólag! A feltámadott Jézus végrendeletként értelmezhető a mondat: aki végleg búcsúzni készül, annak fontos, hogy a legnagyobb feladatot tömören jelölje meg követőinek. Ez a feladat pedig az, hogy tanítvánnyá tegyenek minden népet, és a keresztelés által külső jelét is adják a testvéri közösségbe való tartozásnak. És ezt követi a mondat számkunkra kulcsfontosságú része: „az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében.”

Ezt a mondatot sok keresztény a Szentháromság Jézus által megfogalmazott meghatározásaként értelmezi. Pedig Jézus nem említi ebben a mondatban sem a Szentháromság fogalmát, sőt a három személy egységéről sem beszél. A kulcs nem fog elfordulni, nem fogja megnyitni az igazi ajtót, ha ezen az úton indulunk el. A jézusi szavak sokkal inkább arra utalnak, hogy miképpen kell a térítést, a missziót, a tanítványi közösség gyarapítását végrehajtani. A módszerről, hiszen Jézus és az ő hűséges tanítványai számára nemcsak a cél, hanem a megtett út, a módszer is számít.

A módszert pedig leginkább a Mester tevékenységének vizsgálatával ismerhetjük meg. Hogyan „térített” Jézus? Beszélt, tanított, vigasztalt, hívott, megbocsátott, gyógyított. Ezt mind egy szóval kifejezve: szeretett. Nem győzködött, vitatkozott, kiabált, ütött, kínzott, ragadott fegyvert; ő az Atya nevében, az Atya eszközeivel, a Szentlélek nevében, a Szentlélek erejével térített.

A tanítványok megértették a Mester útját, és térítő munkájukban őt követték: a maguk képessége szerint hasonlóvá váltak a Mesterhez, nem váltottak eszközöket, hanem jósággal, megbocsátással, élő szóval, vigasztalással, azaz minde nélkülöt szeretettel térítettek. A világ szemében sem akkor, sem mai szemmel nem voltak „sikeres” emberek; mind elbuktak, vagyon, család és hírnév nélkül. De sikeres szolgálói voltak a célnak, melyet Jézus tűzött ki eléjük, s melyet elfogadtak: a jézusi tanítás elterjedt és naggyá nőtt; nem fegyverrel, hanem az Atya támogatásával, a Fiú, Jézus eszközeivel, a Szentlélek erejével.

Később az intézményé fejlődött keresztény egyház megfeledezett ennek a mondásnak a második részéről. Csak a tanítványság terjesztésének célja maradt fontos, a módszerről szóló utasítást pedig átértelmezte, dogmatikai tétellé mere-

vítette, s ezáltal hatástalanította annak jézusi békeüzenetét. A békesség jelentőségének csökkentése és a hatalommal való összefonódás vezetett ahhoz, hogy eszközket váltson az egyház. Így lett eszköz a térítéshez a tűz és a vas, a fegyver és a bilincs, a fenyegetés és a zsarolás. Így lehetett emberek százazreit elítélni, megkínózni és megölni a jézusi evangélium nevében, de annak parancsait teljesen mellőzve. S ha nem is folyik vér, de ma is dúl a harc, és sokan vannak ma is, akik azt gondolják, hogy a szelídség és az alázat a kudarcra ítélt emberek és közösségek gyengesége. Vannak, akik úgy gondolják, hogy a támadás a legjobb védekezés, vannak, akik attól félnek, hogyha nem támadnak, ha nem ütnek, ha nem erőszakoskodnak, akkor őket fogja veszteség érni, ők pusztulnak el, őket éri sérelem.

Jézust és a tanítványokat ez a veszély nem érdekelte. Talán a magvető példázatából érthetjük meg, hogyan gondolkodtak. A magvetőt valaki megbízta, hogy szórja a magot. Nem érdekelte a munka felesleges voltának veszélye. Nem azért, mert nem érdekelte az eredmény, a termés, hanem azért, mert bízott abban, aki őt megbízta. Bízott abban, hogy Ő fölösleges munkára nem küldte volna el. Ezért végezték az Atya nyugalomával, a Fiú alázatával és a Szentlélek buzgalomával a tanítványok is a szolgálatot. Bízta Istenben, akitől a küldetést kapták, bíztak abban, hogy a termésről, az áldásról Ő gondoskodik. Ha átmenetileg, a világ szemében el is buktak, kudarcot is vallottak, vesztesek voltak, abban a hitben végezték életüket, hogy aki Isten országáért Isten eszközeivel harcol, az csak győzedelmeskedhet.

A 450 éves unitárius egyház sokszor volt nehéz helyzetben történelme folyamán. Sokszor volt olyan kétségbeesett helyzetben, hogy úgy tűnt: vége, eltűnik, elpusztul, elsüllyed! De bizonyára nem véletlenül, minden korban gondoskodott Valaki arról, hogy legyenek olyan tanítványok közösségünkben, akik nem keseregtek a szárazság, a jégverés, a kártevők, a termés hiánya miatt, hanem csak bátran és hittel szórták a magot, és bíztak abban, hogy az aratás Ura majd gondoskodik a többitől.

Ma is ilyen helyzetben vagyunk: évről évre kevesebb lelket számlálunk, kevés a gyermek, nagy a kivándorlás aránya. Fogyunk – úgy tűnik, megállíthatatlanul. Más felekezetek, egyházak is fogyatkoznak. Mit tehetünk azért, hogy minden elkeserítő látszat ellenére megmaradjunk, gyarapodjunk? Vannak, akik erőszakos térítést javasolnak, sőt alkalmaznak, a lelkek zsarolásával próbálnak számban növekedni, meg nem született gyermekek sorsáról, hitéről akarnak bizonyosságot szerezni. Pillanatnyilag és számbelileg lehet, hogy eredményes ez az út, de mivel nem az evangéliumé, nem az Atya nevében történik, nem a Fiú be-

fogadó szeretetével, nem a Szentlélek sodrásával, csak görcsös félelmét mutatja azoknak, akik így akarnak növekedni.

Nekünk ez nem megoldás. 450 éves örökségünk, a jézusi szeretet hagyománya ezt az utat nem engedi meg. Egyetlen térítési lehetőségünk van, mellyel múltunkhoz és önmagunkhoz hűségesen eredményt, helyesebben szólva áldást remélhetünk: az Atya, a Fiú, a Szentlélek nevében történő térítés.

Az Atya nevében térítünk, amikor úgy tudunk szeretni és gondoskodni, mint ahogyan Ő teszi. Amikor ki tudjuk a szeretet és gondoskodás körét terjeszteni a felekezetek és más csoportok határain keresztül.

A Fiú nevében térítünk, amikor hívünk, amikor tudunk a legnagyobb dolgokról érthetően és világosan beszélni, amikor szavaink és tetteink nem eltávolítanak, hanem közösségbe egyesítenek lelkeket, embereket.

A Szentlélek nevében térítünk, mikor hinni tudunk, attól a hittől válik erőteljessé és ragyogóvá életünk és egyházunk, hogy Isten feladattal bízott meg minket, és ezt a feladatot teljesíteni a legnagyobb boldogság, amit megtapasztalhatunk ebben a világban.

Amit az ember kiszámít, az sokszor téves, mert az ember sokszor megfelelkezik Isten akaratáról Amikor fogyásunkat siratjuk, amikor eltűnésünket gyászoljuk, amikor pusztulásunkat fájlaljuk – vegyük figyelembe Isten akaratát is, aki minden emberi számítás ellenére is megtartja azokat, akik jók, akik az Ő nevében élnek, és akik megtartásra érdemesek.

Semmilyen más út nincs, minthogy az Atya, a Fiú és a Szentlélek nevében szórjuk, szóljuk, éljük az evangélium magvait, s tanítvánnyá, unitáriussá tegyünk Isten segítségével minden népet! Ámen.